

Prima instanță: Judecătoria Edineț
Judecător: M. Iftodi
Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți
Judecător: T. Duca
A. Albu
S. Procopciuc

Republica Moldova
Curtea Supremă de Justiție
D E C I Z I E

26 februarie 2014

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Vera Macinskaia,
Tamara Chișca-Doneva, Stratulat Galina
Ion Druță, Sveatoslav Moldovan,

examinând recursul declarat de Societatea pe Acțiuni „Banca de Finanțe și Comerț”,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Daniel Nistor împotriva Societății pe Acțiuni „Banca de Finanțe și Comerț” cu privire la declararea nulității contractului de gaj,

cererea de chemare în judecată înaintată de Societatea pe Acțiuni „Banca de Finanțe și Comerț” împotriva S.R.L. „Nistor”, Nistor Violeta și Nistor Daniel cu privire la exercitarea dreptului de gaj.

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 02 aprilie 2013 prin care apelul depus de Societatea pe Acțiuni „Banca de Finanțe și Comerț” a fost admis,

A C O N S T A T A T :

La 03 decembrie 2009, Daniel Nistor a înaintat în instanța de judecată o acțiune împotriva S.A. „Banca de Finanțe și Comerț” cu privire la declararea nulității contractului de gaj.

În motivarea acțiunii reclamantul Daniel Nistor a indicat că, la 22 decembrie 2006, întru asigurarea îndeplinirii obligațiilor asumate de către S.R.L. „Nistor” prin contractul de credit nr. 61 din 22 decembrie 2006, prin care i-a fost acordat un credit în sumă de 2600000 lei, el a încheiat cu pârâtul un contract de gaj, prin care a depus în gaj casa de locuit din str. Basarabiei, nr. 22, or. Edineț, care îi aparține cu drept de proprietate în baza certificatului de moștenitor testamentar din 14 iunie 1991. Ulterior, i-a devenit cunoscut faptul că întru asigurarea îndeplinirii obligațiilor, S.R.L. „Nistor” a

depus în gaj clădirea fabricii de bere din satul Bratușeni, r-nul Edineț, linia tehnologică de producere a berii cu capacitatea de 2000 l în zi și bunuri materiale în sortiment. Costul acestor bunuri constituie 2682000 lei, iar casa de locuit a fost evaluată la prețul de 161000 lei. Astfel, costul bunurilor gajate depășește suma creditului acordat S.R.L. „Nistor”. În afară de aceasta, în contractul de credit nr. 61 din 22 decembrie 2006 nu a fost indicat că îndeplinirea obligațiilor asumate de către S.R.L. „Nistor” a fost garantată prin casa de locuit, ce-i aparține.

Consideră reclamantul că, la încheierea contractului de gaj, pârâtul l-a dus în eroare.

A mai menționat reclamantul că, comportamentul dolosiv al pârâtului se confirmă prin reprezentarea falsă a realității despre posibilitatea acordării S.R.L. „Nistor” a creditului. La 22 iunie 2009, el s-a adresat către pârât cu o cerere, prin care a solicitat rezilierea contractului de gaj, însă nu a primit nici un răspuns.

Solicită reclamantul Nistor Daniel declararea nulității contractului de gaj încheiat între el și pârât la 22 decembrie 2006.

La 29 decembrie 2009, S.A. „Banca de Finanțe și Comerț” a înaintat în instanța de judecată o acțiune împotriva S.R.L. „Nistor”, Daniel Nistor și Violetei Nistor cu privire la transmiterea silită a bunurilor gajate.

În motivarea acțiunii reclamantul S.A. „Banca de Finanțe și Comerț” a indicat că, conform contractului de credit nr. 34 din 12 ianuarie 2006, S.R.L. „Nistor” a primit de la filiala nr. 15 a S.A. „Banca de Finanțe și Comerț” un credit în sumă de 2000000 lei pentru procurarea materialelor de construcție, cu termenul final de rambursare până la 11 ianuarie 2011, iar conform contractului de credit nr. 61 din 22 decembrie 2006, S.R.L. „Nistor” a primit de la filiala nr. 15 a S.A. „Banca de Comerț și Finanțe” un credit în sumă de 2600000 lei pentru procurarea mijloacelor fixe și circulante, cu termenul final de rambursare până la 21 decembrie 2011. În scopul asigurării executării obligațiilor stipulate în contractele de credit, Violeta Nistor a depus în gaj construcția comercială cu suprafața totală de 448 m.p. din str. Libertății, 10, or. Otaci, r-nul Ocnița, care îi aparține cu drept de proprietate în baza contractului de vânzare-cumpărare din 18 iulie 2005 și terenul aferent cu suprafața totală de 0,0953 ha, care se află în folosință cu permisiunea proprietatea Primăriei or. Otaci, încheind contractul de gaj nr. 397/06 din 12 ianuarie 2006. Totodată și Daniel Nistor a depus în gaj casa de locuit cu suprafața totală de 244,4 m.p. și terenul aferent cu suprafața totală de 0,046 ha din str. Basarabia, nr. 22, din or. Edineț, care îi aparțin cu drept de proprietate în baza certificatului de moștenitor testamentar din 14 iunie 1991 și a titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren din 17 ianuarie 2002, încheind contractul de gaj nr. 9703 din 22 decembrie 2006.

Consideră reclamantul S.A. „Banca de Finanțe și Comerț” că, cu toate că contractele de credit enunțate prevăd obligațiunea debitorului de a achita conform graficului stabilit ratele de credit intermediare și dobânda aferentă, S.R.L. „Nistor” nu-și onorează obligațiile asumate conform contractelor de credit, încălcând prevederile pct.3.1 lit. h) din contractele de credit.

A mai menționat că, începând cu 17 februarie 2009, S.R.L. „Nistor” a încetat de a mai efectua careva plăți, cu excepția unei plăți în luna septembrie 2009. Astfel, la 15 decembrie 2009, suma datoriei S.R.L. „Nistor” față de S.A. „Banca de Finanțe și Comerț” pe contractul de credit nr. 34 din 12 ianuarie 2006 constituie 1644788,41 lei, inclusiv creditul – 1313640 lei, dobânda – 272802,34 lei și penalitate – 58346,07 lei, iar suma datoriei pe contractul de credit nr. 61 din 22 decembrie 2006 constituie 3160834,13 lei, inclusiv creditul – 2600000 lei, dobânda – 452833,37 lei și penalitate – 108000,76 lei, în total datoria constituind 4805622,54 lei.

A mai menționat S.A. „Banca de Finanțe și Comerț” că, a avertizat S.R.L. „Nistor” prin intermediul preavizelor nr. 834 din 07 aprilie 2009 și nr. 835 din 07 aprilie 2009 că în cazul în care nu-și va onora în continuare obligațiile contractuale conform contractelor de credit, acestea vor fi reziliate de către Bancă în mod unilateral înainte de termen, însă atât S.R.L. „Nistor”, cât și Daniel Nistor și Violeta Nistor nu au întreprins nimic în termenele indicate în preavize în vederea soluționării problemei date pe cale amiabilă.

Solicită reclamantul S.A. „Banca de Finanțe și Comerț” transmiterea silită în posesia SA „Banca de Finanțe și Comerț” a bunurilor gajate de către Violeta Nistor și Daniel Nistor întru achitarea datoriilor existente pe contractele de credit nr. 34 din 12 ianuarie 2006 și nr. 61 din 22 decembrie 2006 pentru a fi vândute, evacuarea tuturor persoanelor și a bunurilor din imobilele gajate, fără acordarea altui spațiu locativ și încasarea de la SRL „Nistor” a taxei de stat în sumă de 59580 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Edineț din 15 iunie 2010 acțiunea acțiunea înaintată de Daniel Nistor a fost admisă și a fost declarat nul contractul de gaj încheiat între Daniel Nistor și SA „Banca de Finanțe și Comerț” la 22 decembrie 2006. A fost admisă parțial acțiunea S.A. „Banca de Finanțe și Comerț”, a fost transmis în posesia S.A. „Banca de Finanțe și Comerț” construcția comercială cu suprafața totală de 448 m.p. din str. Libertății, nr. 10, or. Otaci, r-nul Ocnița, care aparține Violetei Nistor cu drept de proprietate în baza contractului de vânzare-cumpărare din 18 iulie 2005 și terenul aferent cu suprafața totală de 0,0953 ha, pentru comercializare, în scopul achitării datoriilor formate și a fost evacuat silit Violeta Nistor și alte persoane care au dreptul de a utiliza imobilul, fără acordarea altui spațiu locativ, precum și bunurile care nu au fost gajate în favoarea S.A. „Banca de Finanțe și Comerț”. În rest acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 21 octombrie 2010 a fost respins apelul declarat de către SA „Banca de Finanțe și Comerț” și menținută hotărârea primei instanțe.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 21 septembrie 2011 a fost admis recursul declarat de Societatea pe acțiuni „Banca de Finanțe și Comerț”. A fost casată decizia Curții de Apel Bălți din 21 octombrie 2010 și hotărârea Judecătoriei Edineț din 15 iunie 2010 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Daniel Nistor împotriva Societății pe acțiuni „Banca de Finanțe și Comerț” cu privire la declararea nulității contractului de gaj și la cererea de chemare în judecată a Societății pe acțiuni

„Banca de Finanțe și Comerț” împotriva Societății cu răspundere limitată „Nistor”, Daniel Nistor și Violetei Nistor cu privire la transmiterea silită a bunurilor gajate, în partea admiterii acțiunii lui Daniel Nistor împotriva Societății pe acțiuni „Banca de Finanțe și Comerț” cu privire la declararea nulității contractului de gaj, restituind pricina în această parte pentru rejudecare în prima instanță – Judecătoria Edineț, de un alt complet de judecă. În rest, decizia Curții de Apel Bălți din 21 octombrie 2010 și hotărârea Judecătoriei Edineț din 15 iunie 2010, au fost menținute.

Societatea pe Acțiuni „Banca de Finanțe și Comerț”, la 23 februarie 2012 a înaintat un supliment la cererea de chemare în judecată, prin care a solicitat transmiterea silită în posesia SA „Banca de Finanțe și Comerț” a bunurilor gajate de Nistor Daniel întru achitarea datoriilor existente la contractul de credit nr. 61 din 22 decembrie 2006 și anume a casei de locuit, cu suprafața totală de 244,4 m. p. și terenul aferent cu suprafața totală de 0,046 ha, amplasată în or. Edineț, str-la Basarabia nr.22, nr. cadastral 4101210.225, vânzării bunurilor transmise în posesia Băncii, prin licitație publică, desemnând în acest scop un executor al Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești și evacuarea tuturor persoanelor și a bunurilor din imobilul dat, fără acordarea altui spațiu locativ.

Prin hotărârea Judecătoriei Edineț din 19 octombrie 2012, a fost admisă acțiunea înaintată de Nistor Daniel împotriva S.A. „Banca de Finanțe și Comerț”. A fost declarat nul contractul de gaj din 22 decembrie 2006 încheiat între Nistor Daniel și S.A. „Banca de Finanțe și Comerț”, înregistrat la OCT Edineț cu nr. 40101211225. Acțiunea înaintată de S.A. „Banca de Finanțe și Comerț” cu privire la transmiterea silită a bunurilor gajate, a fost respinsă ca neîntemeiată.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 02 aprilie 2013 apelul declarat de Societatea pe Acțiuni „Banca de Finanțe și Comerț” a fost admis. A fost casată parțial hotărârea Judecătoriei Edineț din 19 octombrie 2012, în partea ce ține de exercitarea dreptului de gaj și în această parte s-a dispus încetarea procesului. În rest, hotărârea a fost menținută fără modificări.

Invocînd ilegalitatea acestei hotărîri, la 01 iulie 2013, S.A. „Banca de Finanțe și Comerț” a contestat-o cu recurs, solicitînd admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărîrii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărîri, prin care acțiunea înaintată de S.A. „Banca de Finanțe și Comerț” să fie admisă integral, iar acțiunea înaintată de Nistor Daniel să fie respinsă.

În motivarea cererii de recurs, recurentul indică încălcarea de către instanțele de judecată a normelor de drept material și cu aplicarea eronată a normelor de drept procedural.

Instanța de recurs reiterează prevederile art. 434 CPC, care statuiază expres că, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Copia motivată a deciziei instanței de apel a fost recepționată de către recurent la 30 mai 2013, iar recursul a fost declarat la 01 iulie 2013.

Astfel, prin prisma art. 434 C.P.C., instanța de recurs constată că recursul a fost declarat în termen.

Studiind materialele dosarului, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis.

În favoarea concluziei enunțate se invocă următoarele argumente.

În conformitate cu prevederile art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, instanța de recurs, după ce judecă recursul este în drept să admită recursul și să caseze integral sau parțial decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, pronunțînd o nouă hotărîre.

Din materialele cauzei rezultă cu certitudine că, la 03 decembrie 2009, Daniel Nistor a înaintat în instanța de judecată o acțiune împotriva S.A. „Banca de Finanțe și Comerț” prin care a solicitat declararea nulității contractului de gaj încheiat între el și pîrît la 22 decembrie 2006.

Instanța de recurs menționează că, din actele pricinii se constată că, la 29 decembrie 2009, S.A. „Banca de Finanțe și Comerț” a înaintat în instanța de judecată o acțiune împotriva S.R.L. „Nistor”, Daniel Nistor și Violetei Nistor, prin care a solicitat transmiterea silită în posesia S.A. „Banca de Finanțe și Comerț” a bunurilor gajate de către Violeta Nistor și Daniel Nistor întru achitarea datoriilor existente pe contractele de credit nr. 34 din 12 ianuarie 2006 și nr. 61 din 22 decembrie 2006 pentru a fi vîndute, evacuarea tuturor persoanelor și a bunurilor din imobilele gajate, fără acordarea altui spațiu locativ și încasarea de la SRL „Nistor” a taxei de stat în sumă de 59580 lei.

Suplimentar Societatea pe Acțiuni „Banca de Finanțe și Comerț”, la 23 februarie 2012 a înaintat un supliment la cererea de chemare în judecată, prin care a solicitat transmiterea silită în posesia S.A. „Banca de Finanțe și Comerț” a bunurilor gajate de Nistor Daniel întru achitarea datoriilor existente la contractul de credit nr. 61 din 22 decembrie 2006 și anume a casei de locuit, cu suprafața totală de 244,4 m. p. și terenul aferent cu suprafața totală de 0,046 ha, amplasată în or. Edineț, str-la Basarabia nr.22, nr. cadastral 4101210.225, vînzării bunurilor transmise în posesia Băncii, prin licitație publică, desemnînd în acest scop un executor al Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești și evacuarea tuturor persoanelor și a bunurilor din imobilul dat, fără acordarea altui spațiu locativ.

Din materialele pricinii se constată cu certitudine că, la 12 ianuarie 2006, între S.A. „Banca de Finanțe și Comerț” și S.R.L. „Nistor” a fost încheiat contractul de credit nr. 34, prin care ultima a primit de la filiala nr. 15 a S.A. „Banca de Finanțe și Comerț” un credit în sumă de 2000000 lei, cu scadența finală la 11 ianuarie 2011. În sensul asigurării executării obligațiilor contractuale de către S.R.L. „Nistor” prin contractul de credit, Violeta Nistor, prin contractul de gaj din 12 ianuarie 2006 a gajat construcția comercială cu suprafața totală de 448 m.p. din str. Libertății, nr. 10, or. Otaci, r-nul Ocnița, care îi aparține cu drept de proprietate în baza contractului de vânzare-cumpărare din 18 iulie 2005 și terenul aferent cu suprafața totală de 0,0953 ha, care se află în folosința sa cu permisiunea proprietatea Primăriei or. Otaci.

S-a mai constatat că, la 22 decembrie 2006, între S.A. „Banca de Finanțe și

Comerț” și S.R.L. „Nistor” a fost încheiat contractul de credit nr. 61, prin care ultima a primit de la filiala nr. 15 a S.A. „Banca de Comerț și Finanțe” un credit în sumă de 2600000 lei, cu scadența finală la 21 decembrie 2011. În sensul asigurării executării obligațiilor contractuale de către S.R.L. „Nistor” asumate prin contractul de credit, Daniel Nistor, prin contractul de gaj din 22 decembrie 2006, a gajat casa de locuit cu suprafața totală de 244,4 m.p. și terenul aferent cu suprafața totală de 0,046 ha din str. Basarabia, nr. 22, din or. Edineț, care îi aparțin cu drept de proprietate în baza certificatului de moștenitor testamentar din 14 iunie 1991, procesului-verbal de recepție finală nr. 39 din 04 august 2006 și a titlului de autentificare a dreptului deținătorului de teren din 17 ianuarie 2002.

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție analizând situația de fapt din prezenta speță în raport cu probele anexate la dosar, consideră oportun de a reitera prevederile art. 1236 C.C., care statuiază expres că, prin contractul de credit bancar, o bancă (creditor) se obligă să pună la dispoziția unei persoane (debitor) o sumă de bani (credit), iar debitorul se obligă să restituie suma primită și să plătească dobânda și alte sume aferente prevăzute de contract. Contractul de credit bancar se încheie în scris. Față de contractul de credit bancar se aplică prevederile referitoare la contractul de împrumut în măsura în care regulile prezentului capitol nu prevăd altfel sau din esența contractului de credit bancar nu reiese contrariul.

Instanța de recurs menționează că, este un contract consensual care se consideră încheiat și produce efecte juridice din momentul realizării acordului de voință a părților asupra clauzelor esențiale ale contractului, exprimat în forma cerută de lege. De menționat că, drepturile și obligațiile părților sînt reciproce, corelative și interdependente.

Totodată, Colegiul consideră necesar de a reitera prevederile art. 1240 C.C., potrivit cărora, părțile pot conveni asupra constituirii unor garanții reale (gaj), personale (fidejusiune) sau a unor alte garanții uzuale în practica bancară.

În acest sens, instanța de recurs menționează că, garanțiile sînt mijloacele juridice care conferă creditorului titularul dreptului prioritar față de alți creditori în ceea ce privește urmărirea silită a unui bun determinat din patrimoniul debitorului, sau posibilitatea de a urmări și o altă persoană care s-a angajat alături de debitor. Garanțiile au menirea de a contracara riscul pierderii ce rezultă pentru creditor din imposibilitatea debitorului de a rambursa creditul contractat.

Astfel, Colegiul lărgit al Curții Supreme de Justiție reiterează și prevederile stabilite în art. 454 C.C., care statuiază expres că, gajul este un drept real în al cărui temei creditorul (creditorul gajist) poate pretinde satisfacerea creanțelor sale cu preferință față de ceilalți creditori, inclusiv statul, din valoarea bunurilor depuse în gaj în cazul în care debitorul (debitorul gajist) nu execută obligația garantată prin gaj. Gajul se află în legătură cu obligația garantată prin gaj, reprezintă un raport de drept accesoriu față de obligația principală și este condiționat în timp de durată acesteia dacă legea sau contractul de gaj nu prevede altfel.

Instanța de recurs menționează că, gajul se constituie pentru a garanta o creanță.

Cel în favoarea căruia se constituie gajul (creditorul gajist) are un drept de preferință față de alți creditori ai debitorului gajist asupra aplicării valorii bunului gajat în contul plății creanței pentru garantarea căreia a fost constituit gajul.

Astfel, de menționat că, creanța unui creditor gajist are un drept de preferință față de creanța unui creditor ordinar (chirografar), indiferent de timpul și temeiul apariției acesteia din urmă, cu excepția cazurilor prevăzute de lege. Creditorul gajist își poate satisface creanța garantată cu gaj cu preferință față de alți creditori doar din valoarea bunului gajat. Creditorul gajist nu are nici un rang de preferință față de alte bunuri ale debitorului gajist.

Având la bază normele de drept material citate mai sus, instanța de recurs menționează, instanța de apel corect a stabilit că, prin decizia Curții Supreme de Justiție din 21 septembrie 2011 a fost admis recursul declarat de Societatea pe Acțiuni „Banca de Finanțe și Comerț”. A fost casată decizia Curții de Apel Bălți din 21 octombrie 2010 și hotărârea Judecătoriei Edineț din 15 iunie 2010 în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Daniel Nistor împotriva Societății pe acțiuni „Banca de Finanțe și Comerț” cu privire la declararea nulității contractului de gaj și la cererea de chemare în judecată a Societății pe Acțiuni „Banca de Finanțe și Comerț” împotriva Societății cu răspundere limitată „Nistor”, Daniel Nistor și Violetei Nistor cu privire la transmiterea silită a bunurilor gajate, în partea admiterii acțiunii lui Daniel Nistor împotriva Societății pe Acțiuni „Banca de Finanțe și Comerț” cu privire la declararea nulității contractului de gaj, restituind pricina în această parte pentru rejudecare în prima instanță – Judecătoria Edineț, de un alt complet de judecă. În rest, decizia Curții de Apel Bălți din 21 octombrie 2010 și hotărârea Judecătoriei Edineț din 15 iunie 2010, au fost menținute.

Prin urmare, prin hotărâre judecătorească irevocabilă a fost respinsă acțiunea înaintată de Societatea pe Acțiuni „Banca de Finanțe și Comerț” privind exercitarea dreptului de gaj ce vizează transmiterea în posesia băncii a bunului gajat în baza contractului de gaj, nr. 9703 din 22 decembrie 2006.

De menționat că, Societatea pe Acțiuni „Banca de Finanțe și Comerț” la 23 februarie 2012 a înaintat repetat aceeași acțiune, față de aceleași părți, având același obiect, și anume privind transmiterea silită în posesia S.A. „Banca de Finanțe și Comerț” a bunurilor gajate de Nistor Daniel întru achitarea datoriilor existente la contractul de credit nr. 61 din 22 decembrie 2006, a casei de locuit, cu suprafața totală de 244,4 m. p. și terenul aferent cu suprafața totală de 0,046 ha, amplasată în or. Edineț, str-la Basarabia nr.22, nr. cadastral 4101210.225.

În această ordine de idei, instanța de recurs menționează că, instanța de apel corect a stabilit că, acțiunea în cauză a fost deja obiect de examinare în instanța de judecată. Prin urmare, instanța de apel, legal a încetat procesul în partea exercitării dreptului de gaj. Or, potrivit prevederilor art. 123, alin. (2) C.P.C., care statuiază expres că, faptele stabilite printr-o hotărâre judecătorească irevocabilă într-o pricină civilă soluționată anterior în instanță de drept comun sau în instanță specializată sînt obligatorii pentru instanța care judecă pricina și nu se cer a fi dovedite din nou și nici nu pot fi contestate

la judecarea unei alte pricini civile la care participă aceleași persoane.

Colegiul lărgit al instanței de recurs, concluzionează că, decizia instanței de apel, în partea în care a fost încetat pocesul privind exercitarea dreptului de gaj, urmează a fi menținută.

Totodată, Colegiul, Civil Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție menționează că, decizia Curții de Apel Bălți din 02 aprilie 2013 și hotărîrea Judecătoriei Edineț din 19 octombrie 2012, în partea declării nulității contractului de gaj din 22 decembrie 2006 încheiat între Nistor Daniel și S.A. „Banca de Finanțe și Comerț”, înregistrat la OCT Edineț cu nr. 40101211225, urmează a fi casate, cu pronunțarea unei noi hotărîri, prin care pretențiile înaintate de Nistor Daniel privind declărea nulității contractului de gaj urmează a fi respinse.

În favoarea concluzie enunțate se invocă următoarele argumente.

Instanța de recurs menționează că, unicul argument al intimatului – reclamant Nistor Dniel, în susținerea pretențiilor privind declararea nulității contractului de gaj din 22 decembrie 2006 încheiat între Nistor Daniel și S.A. „Banca de Finanțe și Comerț”, este că, recurentul – pîrît S.A. „Banca de Finanțe și Comerț” la încheierea contractului de gaj l-a dus în eroare.

Colegiul Curții Supreme de Justiție accentuează că, Nistor Daniel în sensul probării celor invocate vis-à-vis de declararea nulității a contractului de gaj, nu a anexat probe care ar demonstra exhaustiv ilegalitatea acestui contract.

Instanța de recurs, consideră oportun de a reitera prevederile art. 227, alin. (1), (2) C.C., care statuiază expres că, actul juridic încheiat în baza unei erori considerabile poate fi declarat nul de instanța de judecată. Eroarea este considerabilă dacă la încheiere a existat o falsă reprezentare referitor la:

- a) natura actului juridic;
- b) calitățile substanțiale ale obiectului actului juridic;
- c) părțile actului juridic (partenerul sau beneficiarul), în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic.

Instanța de recurs menționează că, Pentru ca eroarea să constituie temei de anulare a actului juridic civil este necesar ca ea să fie considerabilă, în sensul că elementul asupra căruia reprezentarea este falsă să fie determinant pentru încheierea actului, astfel încît, dacă ar fi fost cunoscută realitatea, actul nu s-ar fi încheiat. Pentru ca eroarea să fie considerabilă este necesar ca reprezentarea falsă să se refere la natura actului juridic. Eroarea în privința naturii actului juridic este atunci cînd o parte crede că încheie un anumit act juridic iar cealaltă parte consideră că încheie un alt act juridic. Astfel, din materialele pricinii se constată cu certitudine că, atît, Daniel Nistor, cît și Societatea pe Acțiuni „Banca de Finanțe și Comerț” au conștientizat perfect că contractului de gaj din 22 decembrie 2006, a fost încheiat avînd ca scop garantarea executării contractului de credit, prin urmare nu poate fi invocată eroarea la încheierea contractului de gaj.

Mai mult decît atît, Colegiul menționează că, din esența litigiului se constată că, nu sunt întrunite nici celelate elemente ale erorii, calitățile substanțiale ale obiectului actului juridic și părțile actului juridic.

Astfel, de menționat că, eroarea care se referă la calitățile substanțiale ale obiectului actului juridic, ține de acele calități ale obiectului care țin de însăși esența lui și fără de care el nu ar fi ceea ce este. La aceste calități se atribuie atât însușirile materiale ale obiectului, cât și alte elemente ca: autenticitatea, apartenența, vechimea, aptitudinea de a servi destinației avute în vedere.

Totodată de menționat că, eroarea asupra părților cu care s-a încheiat actul juridic (error in personam) produce efecte numai în cazul în care identitatea acestora este motivul determinant al încheierii actului juridic. Or, identitatea părților contractante, Daniel Nistor și Societatea pe Acțiuni „Banca de Finanțe și Comerț” este cert cunoscută și nu a fost motivul determinat la încheierea contractului de gaj, motivul fiind asigurarea executării contractului de credit.

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră oportun de a reitera prevederile art. 228 C.C., care statuiază expres că, actul juridic a cărui încheiere a fost determinată de comportamentul dolosiv sau viclean al uneia din părți poate fi declarat nul de instanța de judecată chiar și în cazul în care autorul dolului estima că actul juridic este avantajos pentru cealaltă parte. Dacă una dintre părți trece sub tăcere anumite împrejurări la a căror dezvoltare cealaltă parte nu ar mai fi încheiat actul juridic, anularea actului juridic poate fi cerută numai în cazul în care, în baza principiului bunei-credințe, se putea aștepta ca cealaltă parte să dezvăluie aceste împrejurări. În cazul în care dolul este comis de un terț, actul juridic poate fi anulat numai dacă se demonstrează că cealaltă parte a știut sau trebuia să știe despre dol.

În acest sens, instanța de recurs menționează că, dolul constă în inducerea în eroare a unei persoane prin mijloace dolosive sau viclene pentru a o determina să încheie un act juridic.

De menționat că, pentru ca dolul să fie temei de anulare a actului juridic este necesar ca eroarea să fie determinantă pentru încheierea actului juridic, adică mijloacele viclene utilizate de una dintre părți să fie de așa natură, încât să fie evident că fără aceste mijloace, cealaltă parte n-ar fi încheiat actul.

Astfel, Colegiul lărgit al Curții Supreme de Justiție menționează că, Daniel Nistor și Societatea pe Acțiuni „Banca de Finanțe și Comerț” au convenit de comun acord la încheierea contractului de gaj, respectând normele generale cu privire la încheierea unui act juridic.

Având la bază cele relatate mai sus, instanța de recurs menționează că, Daniel Nistor, nu a prezentat spectrul necesar de probe care ar demonstra intențiile dolosive ale Societății pe Acțiuni „Banca de Finanțe și Comerț” la încheierea contractului de gaj.

Din considerentele sus-menționate și având în vedere faptul că circumstanțele pricinii au fost constatate pe deplin, însă normele de drept material au fost aplicate eronat, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de Societatea pe Acțiuni „Banca de Finanțe și Comerț”, a căsa parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, în partea declarării nulității contractului de gaj, cu pronunțarea în această

parte a unei noi hotărîri, prin care pretențiile invocate în sensul declarării nulității contractului de gaj, urmează a fi respinse.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E :

Se admite recursul declarat de Societatea pe Acțiuni „Banca de Finanțe și Comerț”.

Se casează parțial decizia Curții de Apel Bălți din 02 aprilie 2013 și hotărîrea Judecătorei Edineț din 19 octombrie 2012, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Daniel Nistor împotriva Societății pe Acțiuni „Banca de Finanțe și Comerț” cu privire la declararea nulității contractului de gaj și cererea de chemare în judecată înaintată de Societatea pe Acțiuni „Banca de Finanțe și Comerț” împotriva S.R.L. „Nistor”, Nistor Violeta și Nistor Daniel cu privire la exercitarea dreptului de gaj, în partea declarării nulității contractul de gaj din 22 decembrie 2006 încheiat între Nistor Daniel și S.A. „Banca de Finanțe și Comerț”, înregistrat la OCT Edineț cu nr. 40101211225, cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărîri după cum urmează:

Se resping ca neîntemeiate pretențiile înaintate de Nistor Daniel privind declararea nulității contractul de gaj din 22 decembrie 2006 încheiat între Nistor Daniel și S.A. „Banca de Finanțe și Comerț”, înregistrat la OCT Edineț cu nr. 40101211225.

În rest, decizia instanței de apel, se menține.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte, judecător

Vera Macinskaia

Judecători

Tamara Chișca-Doneva

Galina Stratulat

Ion Druță

Sveatoslav Moldovan